

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ 2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Γ3 (Α΄- Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)

ΟΔΗΓΙΕΣ

Στη συνέχεια, σας δίνεται ένα κείμενο που αναφέρεται στο φαινόμενο της παιδικής εργασίας. Αφού το διαβάσετε:

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις που σας δίνονται. Μπορείτε, αν το επιθυμείτε, να χωριστείτε σε δύο υποομάδες και να μοιράσετε μεταξύ σας τα αποσπάσματα και τις ερωτήσεις, στις οποίες θα απαντήσει η κάθε υποομάδα. Οι ερωτήσεις είναι κοινές για όλα τα αποσπάσματα.
2. Να γράψετε ένα πολύ σύντομο κείμενο, το οποίο θα περιλαμβάνει λίγες πληροφορίες για το κείμενο και, συνοπτικά, τις απαντήσεις που δώσατε στις ερωτήσεις. Το κείμενο θα αρχίζει έτσι: «Η ομάδα μας ασχολήθηκε με την περίπτωση της οικογένειας ενός ανθρακωρύχου και δύο ανήλικων παιδιών που δουλεύουν σε αυτό...», και θα ακολουθούν οι απαντήσεις στις ερωτήσεις.
3. Να ορίσετε μεταξύ σας 1 άτομο για την παρουσίαση του τελικού κειμένου σας. Σε τυχόν ερωτήσεις των άλλων ομάδων μετά την παρουσίασή σας, να είστε έτοιμοι να απαντήσετε όλοι.
4. Πριν την παρουσίασή σας να τοποθετήσετε την πινέζα σας στο χάρτη.
5. Ο χρόνος που έχετε στη διάθεσή σας είναι έως το τέλος της διδακτικής ώρας.

ΚΕΙΜΕΝΟ

(Γαλλία, 1884)

Α. Ο Καλοθάνατος Μαέ περιγράφει την ιστορία της εργασίας της οικογένειάς του στο ανθρακωρυχείο στον ανήλικο Ετιέν.

Ο Ετιέν τον κοίταζε, κοίταζε το έδαφος που το λέκιαζε μ' αυτόν τον τρόπο.

- Πάει πολύς καιρός, συνέχισε, που δουλεύετε στο ανθρακωρυχείο;

Ο Καλοθάνατος άνοιξε διάπλατα τα δύο του μπράτσα.

- Πολύς καιρός, α, ναι!... Δεν ήμουν ούτε οχτώ χρονών όταν πρωτοκατέβηκα. Να, ακριβώς εδώ, στο Βορέ, κι είμαι τώρα την ώρα τούτη πενήντα οχτώ. Λογαριάστε τα... Έκανα τα πάντα εκεί μέσα, στην αρχή σαν μαθητευόμενος, έπειτα –όταν δυνάμωσα αρκετά για να μπορώ να σηκώνω τη δουλειά– σαν βολοκόπος και κατόπιν μινადόρος για δεκαοχτώ ολόκληρα χρόνια. Έπειτα, εξαιτίας των καταραμένων ποδιών μου, μ' έβγαλαν από το μέτωπο εξόρυξης να γεμίζω τους λάκκους με χώμα και κατόπιν επιδιορθωτή, ως τη στιγμή που χρειάστηκε να με βγάλουν απ' τον πάτο, γιατί ο γιατρός έλεγε πως θα 'μενα εκεί κάτω...

Επικράτησε σιωπή, το μακρινό σφυρί χτυπούσε ρυθμικά μέσα το φρεάτιο, ο άνεμος περνούσε με το παράπνό του, σαν κραυγή πείνας και κούρασης που ερχόταν από τα βάθη της νύχτας. Ο γέρος συνέχισε πιο σιγά, αναμασώντας τις αναμνήσεις του, μπροστά στις φλόγες που αγρίευαν. Α, βέβαια, δεν είναι μόνο από χθες που εκείνος και οι δικοί του χτύπησαν τη φλέβα! Η οικογένεια δούλευε για την Εταιρεία των ανθρακωρύχων του Μοντσού από τότε που δημιουργήθηκε ο κόσμος. Πριν από πολύν καιρό, πριν από εκατόν έξι ακριβώς χρόνια. Ο παππούς του, ο Γκιγιόμ Μαέ, ένα δεκαπεντάχρονο, τότε, αγόρι, βρήκε την παχιά φλέβα κάρβουνου στο Ρεκιγιάρ, το πρώτο φρεάτιο της Εταιρείας... Έπειτα ο πατέρας του, ο Νικόλας Μαέ... έμεινε στο Βορέ, που το άνοιγαν εκείνο τον καιρό: μια καθίζηση, όλα καταπλακώθηκαν, τα βράχια ήπιαν το αίμα και καταβρόχθισαν τα κόκαλα. Δύο από τους θείους του, και τα τρία αδέρφια του αργότερα,

άφησαν κι αυτοί το πετσί τους εκεί μέσα... Τι να κάνει άλλωστε; Έπρεπε να δουλέψει. Έτσι έκαναν από πατέρα σε γιο, όπως θα 'καναν και με όποια άλλη δουλειά. Ο γιος του, ο Τουσέν Μασέ, ψοφούσε τώρα εκεί, καθώς και τα εγγόνια του κι όλοι οι δικοί του, που 'μεναν αντίκρου, στο συνοικισμό. Εκατόν έξι χρόνια θανατικό, τα παιδιά μετά τους γέρους, πάντα για το ίδιο αφεντικό...

B. Τα ανήλικα παιδιά Κατερίνα και Ετιέν εργάζονται στο ανθρακωρυχείο. Η Κατερίνα δείχνει τη δουλειά στον άπειρο Ετιέν.

- Για περίμενε, ξανάπε η κοπέλα. Αν θυμώνεις δεν θα περπατήσει ποτέ.

Σύρθηκε με μεγάλη επιδεξιότητα χάμω, έχωσε πισωπατώντας τα πισινά της κάτω από το βαγονέτο, και μ' ένα ζύγισμα της μέσης, το σήκωσε και το ξανάβαλε στη θέση του. Το βάρος του ήταν εβδομήντα κιλά. Εκείνος κατάπληκτος, ντροπιασμένος, ψέλλισε ζητώντας συγγνώμη.

Χρειάστηκε να του δείξει πώς να ανοίγει τα πόδια, να τα στερεώνει στα ξύλα κι απ' τις δύο μεριές της γαλαρίας, για να 'χει γερά στηρίγματα... Ίδρωνε, λαχάνιαζε, οι αρθρώσεις της τρίζανε, χωρίς ούτε ένα παράπονο, με την αδιαφορία που δίνει η συνήθεια, λες και η κοινή δυστυχία ήταν να ζουν όλοι τους διπλωμένοι στα δύο... Και κατόπι, στα καθημερινά επίπεδα, ήταν μια καινούρια αγγαρεία. Τον έμαθε να γεμίζει γρήγορα το βαγονέτο του. Στο πάνω και στο κάτω μέρος αυτού του επιπέδου, που εξυπηρετούσε όλα τα μέτωπα εξόρυξης, απ' τη μια εκσκαφή ως την άλλη, υπήρχε ένας μαθητευόμενος, ο τροχοπεδητής, πάνω, κι εκείνος που παραλάμβανε τα βαγονέτα, κάτω. Αυτά τα δωδεκάχρονα ως δεκαπεντάχρονα... μόλις άδειαζε ένα βαγονέτο και έπρεπε να το ανεβάσουν, εκείνος που το 'χε παραλάβει έδινε το σύνθημα, η κοπέλα που έκανε τη μεταφορά συσκούεζε το γεμάτο της βαγονέτο, που με το βάρος του έκανε το άλλο να ανέβει, όταν ο τροχοπεδητής άφηνε ελεύθερο το φρένο του. Κάτω, στη γαλαρία του βυθού, σχηματίζονταν τα τρένα που τα 'σερναν τα άλογα ως το πηγάδι.

Γ. - Πρέπει να 'σαι δεκατεσσάρων χρονών, έτσι; Τη ρώτησε, αφού ξανάρχισε να τρώει το ψωμί του.

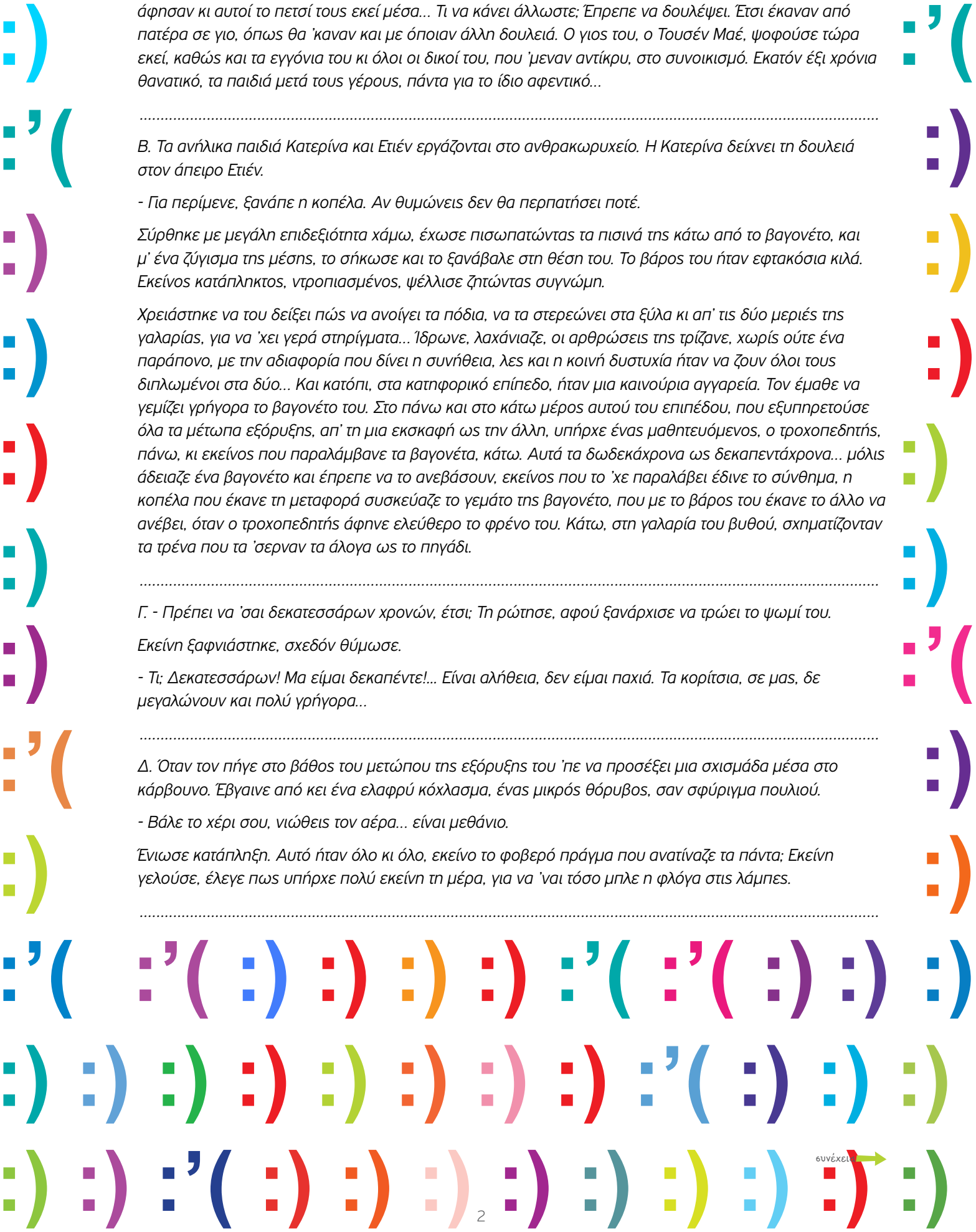
Εκείνη ξαφνιάστηκε, σχεδόν θύμωσε.

- Τι; Δεκατεσσάρων! Μα είμαι δεκαπέντε!... Είναι αλήθεια, δεν είμαι παχιά. Τα κορίτσια, σε μας, δε μεγαλώνουν και πολύ γρήγορα...

Δ. Όταν τον πήγε στο βάθος του μετώπου της εξόρυξης του 'πε να προσέξει μια σχισμάδα μέσα στο κάρβουνο. Έβγαине από κει ένα ελαφρύ κόχλασμα, ένας μικρός θόρυβος, σαν σφύριγμα πουλιού.

- Βάλε το χέρι σου, νιώθει τον αέρα... είναι μεθάνιο.

Ένωσε κατάπληξη. Αυτό ήταν όλο κι όλο, εκείνο το φοβερό πράγμα που ανατίναζε τα πάντα; Εκείνη γελούσε, έλεγε πως υπήρχε πολύ εκείνη τη μέρα, για να 'ναι τόσο μπλε η φλόγα στις λάμπες.

Ε. Όταν έφτασαν στο καμινέτο, στην κατωφερική δηλαδή γαλαρία, η Κατερίνα και ο Ετιέν καθυστέρησαν, ενώ οι μινιδόροι συνέχισαν ώσπου να φτάσουν κάτω. Είχαν συναντηθεί με τη μικρή Λυδία, που 'χε σταματήσει στη μέση μιας διαδρομής, για να τους αφήσει να περάσουν και τους διηγόταν μια εξαφάνιση της Μουκέτ, που της είχε ανοίξει η μύτη κι έτρεχε τόσο αίμα, που, εδώ και μία ώρα, είχε πάει να βρέξει το πρόσωπό της κάπου, δεν ήξεραν πού. Κι έπειτα, όταν έφυγαν από κοντά της, η μικρή έσπρωξε πάλι το βαγονέτο της, ξεγοφιασμένη, λασπωμένη, τεντώνοντας τα μπράτσα και τα σαν ακρίδας πόδια της, όμοια με μαύρο αδύνατο μυρμήγκι που πάλευε μ' ένα πολύ βαρύ φορτίο. Εκείνοι κατακυλούσαν με την πλάτη κι έριχναν πίσω τους ώμους τους, από φόβο μήπως γδάρουν το δέρμα στο μέτωπό τους. Και γλιστρούσαν τόσο απότομα, στο μάκρος του βράχου που τον είχαν λειάνει όλα τα πισινά των συνεργείων, ώστε να αναγκάζονται, πότε πότε, να κρατιούνται στα ξύλα, για να μην πάρουν φωτιά οι πισινόι τους, όπως έλεγαν στα αστεία...

(Αποσπάσματα από το βιβλίο του Εμίλ Ζολά, Ζερμινάλ, εκδ. Σ.Ι. Ζαχαρόπουλος, Αθήνα 1988)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πότε διαδραματίζεται η ιστορία της Κατερίνας και του Ετιέν;
2. Σε ποια χώρα;
3. Ποια είναι η ηλικία τους; (αν δεν προκύπτει από το κείμενο, γράψτε την ηλικία στην οποία πιστεύετε εσείς ότι είναι)
4. Σε ποιες δουλειές εργάζονται;
5. Για ποιους λόγους εργάζονται;
6. Ποιες είναι οι συνθήκες εργασίας τους;
7. Ποια είναι η αμοιβή τους; (αν υπάρχει)
8. Ποια δικαιώματα πιστεύετε ότι στερούνται;